

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

﴿ ۱ ﴾ وَيُلْ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿ ۲ ﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَ عَدَّدَهُ ﴿ ۳ ﴾ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿ ۴ ﴾ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ﴿ ۵ ﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿ ۶ ﴾ نَارُ اللَّهِ الَّتِي مُوقَدَةٌ ﴿ ۷ ﴾ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ﴿ ۸ ﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ﴿ ۹ ﴾ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ

(۱) وای بر هر عیب جوی طعنه زن. (۲) آنکه مالی جمع کرد و شمارهاش کرد. (۳) او خیال می‌کند که اموالش او را جاودان ساخته است. (۴) چنین نیست (که می‌پندارد) قطعاً او در (آتش) شکننده‌ای افکنده شود. (۵) و تو چه دانی که (آتش) خورد کننده چیست؟ (۶) آتش افروخته الهی، (۷) که بر دلها راه یابد. (۸) آن آتش بر آنان فرو بسته شده (و راه‌گریزی از آن نیست). (۹) در ستون‌هایی بلند و کشیده.

نکته‌ها:

- «همزة» از «همز» به معنای عیب جویی از طریق چشم و ابرو و اشاره است. «لمز» به معنای عیب جویی با زبان است. حرف (ة) در پایان این دو کلمه برای مبالغه است، نظیر «ضحكة» به معنای کسی که زیاد می‌خندد.
- «حطمة» به معنای خورد کردن و شکستن کامل است. «موصدة» به حفره‌ای گفته می‌شود که در کوه ایجاد کنند و درب آن را محکم ببندند.
- منظور از «عمد ممددة» (ستون‌های بلند و کشیده)، یا میخ‌های بلندی است که اهل عذاب

را با آن میخکوب و زندانی می‌کنند و یا شعله‌های عظیم آتش که همچون ستون‌های بلند، کشیده است.

□ در لسان قرآن اگر بعد از توجه به خدا به سراغ مال رفتید ارزش است، ﴿قَضِيَّتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا...﴾^(۱) ولی اگر به جای یاد خدا به سراغ مال رفتید مورد انتقاد است. ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُوا...﴾^(۲)

□ عیب جویی و طعنه به هر نحو و شکل ممنوع و حرام است. غیابی یا حضوری، با زبان یا اشاره، شوخی یا جدی، کوچک یا بزرگ مربوط به کار و صنعت یا آفرینش طبیعت.

□ برخی افراد از شمارش اموال خود، به رخ کشیدن آن و سرگرم شدن به آن لذت می‌بردند و گمان می‌کنند این ثروت همیشگی است و آنها را برای همیشه در دنیا نگه می‌دارد و دیگر بیماری و مرگ به سراغ آنها نمی‌آید. قرآن این دیدگاه را مذمت کرده و می‌فرماید: این نگاه به دنیا، انسان را دوزخی می‌کند. وگرنه داشتن مال دنیا و بهره بردن از آن مذمتی ندارد.

□ چون آخر این سوره کيفر اهل نیش و زخم‌زبان را دوزخ سربوشیده و در بسته دانسته و این نوع عذاب برای کافران است، پس به نظر می‌رسد که سوره مربوط به کسانی است که پیامبران الهی را مسخره می‌کنند.

پیام‌ها:

- ۱- یکی از آفات و خطرات ثروت اندوزی، تحقیر دیگران است. ﴿هَمْزَةٌ لَمْزَةٌ... جمع مَالًا و عَدَدَةً﴾
- ۲- مسائل اخلاقی جزء دین است و انسان مؤمن، باید زبان و نگاه خود را کنترل کند. ﴿وَيْلٌ لِّكُلِّ هَمْزَةٍ لَمْزَةٍ﴾
- ۳- مراقب باشیم فریب دنیا را نخوریم و به مال دنیا مغرور نشویم. ﴿يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ﴾
- ۴- آنان که به جای انفاق مال، در فکر جمع و احتکار اموال هستند، منتظر عذاب

۱. جمعه، ۱۰.

۲. جمعه، ۱۱.

- خورد کننده قیامت باشند. ﴿جمع مالا و عدده... لينبذن في الحطمة﴾
- ۵- نیش زبان و طعنه زدن، از گناهان کبیره است، زیرا درباره آن وعده عذاب آمده است. ﴿ويل لكل همزة لمزة... لينبذن في الحطمة﴾
- ۶- آتشی که خدا بیفروزد، نه فقط بر جسم، بلکه بر جان و دل مجرمان نفوذ می کند. ﴿نار الله الموقدة التي تطلع على الافئدة﴾
- ۷- فکر بشر از درک حقایق دوزخ و بهشت عاجز است. ﴿و ما ادراك ما الحطمة﴾
- ۸- ستون های بلند آتش، راه فرار را بر دوزخیان می بندد. ﴿مؤصدة في عمد ممددة﴾

«والحمد لله رب العالمين»